BOSHLANG‘ICH TA’LIM O‘QITUVCHILARINING BILIM DARAJA VA KASBIY MAHORATINI ANIQLASH BO‘YICHA MILLIY BAHOLASH TIZIMI UCHUN TEST VARIANTI TAFSILOTI

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining ona tili va o‘qish savodxonligi metodikasi, matematika va uni o‘qitish metodikasi fanlaridan bilim darajasi hamda pedagogik mahoratini aniqlash bo‘yicha milliy baholash tizimi doirasida talabgorlarning bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (test topshiriqlari soni, turi, vaqt me’yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

I. TEST TOPSHIRIQLARINI ISHLAB CHIQISH UCHUN ASOS BO‘LUVCHI ME’YORIY HUJJATLAR

Normativ-huquqiy hujjatlar:

- O‘zbekiston Respublikasining «Ta’lim to‘g‘risida»gi Qonuni;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-dekabrdagi «Yangi O‘zbekiston ma’muriy islohotlarini amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida» PF-269-son farmoni
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi «Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida» PF-79-son farmoni
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2026-yil 29-iyuldagi «Milliy sertifikat berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida» 411-son qarori;
- maktabgacha va maktab ta’limi vazirining «5 — 9-sinf o‘quvchilarining bilimlari sifatini nazorat qilishning reyting tizimi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida»gi qarorga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risidagi buyrug‘i (O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2025-yil 5-fevralda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, ro‘yxat raqami 2117-2);
- O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining 2021-yil 8-fevraldagi «Kasbiy standartlarni ro‘yxatga olish to‘g‘risida» 43-ICh-son buyrug‘i

Asos bo‘lgan standartlar:

- Maktabgacha va maktab ta’limi tizimida Boshlang‘ich ta’lim (1–4-sinflar) uchun amaldagi Davlat ta’lim standartlari;

- Oliy ta’lim tizimida Boshlang‘ich ta’lim bakalavriat ta’lim yo‘nalishi uchun amaldagi Davlat ta’lim standarti;
- Umumiy o‘rta ta’lim maktab o‘qituvchisi kasb standarti.

Asos bo‘lgan o‘quv dasturlari:

- Boshlang‘ich ta’lim (1–4-sinflar) uchun amaldagi o‘quv dasturi**;**
- Boshlang‘ich ta’lim bakalavriat ta’lim yo‘nalishi uchun tegishli fanlar bo‘yicha o‘quv dasturlari.

II. TEST HAQIDA BATAFSIL MA’LUMOT

Test nomi	**Boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining bilim daraja va kasbiy mahoratini aniqlash**
Test varianti qismlari	Ona tili - o‘qish savodxonligi va uni o‘qitish metodikasi; Matematika va uni o‘qitish metodikasi; Pedagogik mahoratni aniqlash (pedagogik va psixologik bilimlar, metodik moslashuvchanlik).
Davomiyligi	3 soat
Topshiriqlar soni	90 ta ko‘p tanlovli (yopiq, moslashtiruvchi va ochiq turdagi) topshiriq
Format	Bitta to‘g‘ri javob tanlanadigan muqobil javobli yopiq test topshiriqli, berilgan savollarga javoblarni moslashtirishni talab etadigan test topshiriqlari, qisqa javob yozishni talab etiladigan test topshiriqlari.
Topshirish shakli	Kompyuter orqali

Test variantida Davlat ta’lim standartlari va o‘quv dasturlari asosida boshlang‘ich ta’limning quyidagi bo‘limlari (qismlar) qamrab olinadi:

T/r	Test varianti qismi	Savollar soni	Ulushi
1	Ona tili - o‘qish savodxonligi va uni o‘qitish metodikasi	30	33,33 %
2	Matematika va uni o‘qitish metodikasi	30	33,33 %
3	Pedagogik mahoratni aniqlash (pedagogik va psixologik bilimlar, metodik moslashuvchanlik)	30	33,33 %

Test varianti qismlarining mavzu va mazmuniy qamrovi «Test varianti formati» va «Fan mazmuni tarkibi» bo‘limlarida keltirilgan. Baholash jarayonida test varianti qismlari bo‘yicha alohida ball hisoblanmasada, mazkur qismlar bo‘yicha talabgorlar bilim darajalari haqida ma’lumot beradi.

III. TEST TOPSHIRIQLARINING TURLARI

- **Y-1** – bitta to‘g‘ri javobga ega bo‘lgan muqobil javobli yopiq test topshirig‘i;

- **V-Y-1** – bitta to‘g‘ri javobga ega bo‘lgan muqobil javobli vaziyatli yopiq test topshirig‘i;
- **Y-2** – savol va javob variantlarini moslashtirishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test topshirig‘i;
- **O-1** – qisqa javobni talab qiladigan ochiq test topshirig‘i. Bu topshiriqda javob variantlari taqdim etilmaydi.

1. Y-1 (Bitta to‘g‘ri javobli yopiq test topshirig‘i)

Talabgorning ma’lumotni bilishini yoki uning ma’nosini tushunib yetganligini tekshiradi.

Maqsad: Faktik bilimlarni (shaxslarga doir ma’lumotlar, fanga doir atamalar, o‘zgarmas kattaliklar, tarixiy sanalar va x.k.), qoida va ta’riflarni esga tushirish bilan birga, qoida va ta’riflarning mohiyatini anglash hamda ularni tushuntirib bera olish darajasini aniqlaydi.

Baholanadigan ko‘nikma: Bir nechta muqobil javoblar ichidan to‘g‘risini aniqlash, o‘xshash tushunchalarni adashtirmaslik.

Darajasi: Bilish va tushunish (Blum taksonomiyasi bo‘yicha quyi daraja).

2. V-Y-1 (Bitta to‘g‘ri javobli vaziyatli yopiq test topshirig‘i)

Talabgorning nazariy bilimlarni real yoki modellashtirilgan hayotiy (kasbiy) vaziyatlarda qo‘llash, muammoni tahlil qilish va eng to‘g‘ri yechimni tanlash qobiliyatini tekshiradi.

Maqsad: Faqatgina quruq fakt yoki ta’riflarni esga tushirish emas, balki olingan bilimlarni konkret vaziyat ichida tahlil qila olish darajasini aniqlaydi. Talabgordan berilgan vaziyatdagi asosiy omillarni ajratib ko‘rsatish, sabab-oqibat aloqalarini tushunish va qoida/tushunchalarni amaliy vaziyatga to‘g‘ri tatbiq qila olishni talab etadi.

Baholanadigan ko‘nikma: Matnda berilgan muammoli vaziyatni (keysni) to‘g‘ri tahlil qilish, nazariy bilimlarni amaliy vaziyat bilan bog‘lay olish va bir nechta chalg‘ituvchi muqobil javoblar ichidan vaziyatga eng mos keladigan yagona to‘g‘ri yechimni aniqlash.

Darajasi: Qo‘llash va tahlil (Blum taksonomiyasi bo‘yicha o‘rta daraja).

3. Y-2 (Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test topshiriqlari)

Bu turdagi topshiriq talabgordan-tahliliy fikrlashni talab qiladi.

Maqsad: Tushunchalar, voqealar, sanalar yoki qonuniyatlar o‘rtasidagi mantiqiy bog‘liqlikni qanchalik tushunishini aniqlaydi. Moslashtiruvchi test

topshiriqlarining tarkibiga kiritilgan har bir savol dixotomik tartibda alohida baholanadi.

Baholanadigan koʻnikma: Maʼlumotlarni guruhlash, tizimlashtirish va ularning oʻzaro aloqasini koʻra olish.

Darajasi: Tahlil va tizimlashtirish.

4. O-1 (Qisqa javobni talab qiluvchi ochiq test topshiriqlari)

Test topshirigʻiga javob talabgor tomonidan shakllantiriladi.

Maqsad: Bilimning mustahkamligini tekshiradi va taxmin qilish ehtimolini minimallashtiradi. Ishning umumiy sifatiga birdaniga dixotomik tartibda bitta baho/ball beriladi.

Baholanadigan koʻnikma: Ma'lumotni xotiradan mustaqil ravishda qayta tiklash, terminlarni toʻgʻri yozish va aniq xulosa chiqarish.

Darajasi: Qoʻllash va xotiradan tiklash.

IV. TEST VARIANTI FORMATI

Ushbu jadvalda keltirilgan maʼlumotlar testga kiritilishi mumkin boʻlgan mavzularni batafsil bayon etadi. Barcha test topshiriqlari ushbu mavzulardan bitta yoki bir nechtasini qamrab olishi mumkin. Shuningdek, mazkur jadvalda subtestlar kesimida topshiriqlar soni va topshiriqlar turlari haqidagi maʼlumotlar ham keltirilgan.

Bob	Fan / Boʻlim nomi	Topshiriq soni	Test turi
1	***Ona tili - oʻqish savodxonligi va uni oʻqitish metodikasi (*,**)***	***30***	
1.1	***Fonetika, orfoepiya va imlo boʻlimlarini oʻqitishning metodik va didaktik asoslari***	***7***	
1.1.1	Tovush va harf farqini tushuntirish usullari hamda oʻquvchilarda fonetik idrokni shakllantirish metodikasi.	1	Y-1
1.1.2	Unli va undosh tovushlarni, fonetik hodisalarni (tovush ortishi, tushishi, almashishi) oʻrgatish usullari hamda talaffuzdagi xatoliklarni diagnostika qilish metodikasi.	1	Y-1
1.1.3	Soʻzni boʻgʻinga ajratish, koʻchirish va urgʻuni aniqlashga moʻljallangan oʻquv topshiriqlarini loyihalashtirish.	1	V-Y-1
1.1.4	Alifbo, harf birikmalari va tutuq belgisining qoʻllanishini oʻrgatishga qaratilgan metodik vositalarni tanlash.	1	Y-1
1.1.5	Oʻquvchilarning sheva yoki jonli nutq ta'sirida yoʻl qoʻygan orfoepik xatolarini bartaraf etish metodikasi.	1	V-Y-1

1.1.6	Bosh harflar va qo‘shimchalar imlosini o‘rgatishda mashqlarni saralash hamda imloviy xatolar ustida ishlash.	1	Y-1
1.1.7	Qo‘shib, ajratib va chiziqcha bilan yoziladigan so‘zlar imlosini tushuntirish va amaliy topshiriqlar tuzish.	1	Y-1
1.2	***Grammatika va leksikani o‘qitishdagi metodik masalalar va pedagogik vaziyatlar tahlili***	***8***	
1.2.1	O‘quvchilarning so‘z boyligini oshirish, leksik ma'nolarni (omonim, sinonim, antonim, paronim, ko‘chma ma'no) tushuntirish va lug‘at bilan ishlash metodikasi.	1	V-Y-1
1.2.2	So‘z tarkibi hamda so‘z yasalishini o‘rgatish usullari, o‘quvchilarning morfematik xatolarini diagnostika qilish va bartaraf etish.	1	V-Y-1
1.2.3	Mustaqil so‘z turkumlarini (ot, sifat, son, olmosh, ravish, fe’l) hamda fe’l kategoriyalarini (zamon, nisbat, mayl, shaxs-son, bo‘lishli-bo‘lishsizlik) o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga moslashtirib tushuntirish va didaktik topshiriqlar tuzish.	1	V-Y-1
1.2.4	Yordamchi (ko‘makchi, bog‘lovchi, yuklama) va alohida olingan (modal, undov va taqlid so‘zlar) so‘z turkumlarining imlosi hamda nutqiy vazifalarini o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
1.2.5	So‘z birikmasi va gapning farqini tushuntirish hamda o‘quvchilarda sintaktik aloqalarni idrok etish ko‘nikmasini shakllantirish.	1	V-Y-1
1.2.6	Gap turlari va gap bo‘laklarini o‘rgatish hamda o‘quvchilarning sintaktik va tinish belgilariga oid xatolari ustida ishlash.	1	V-Y-1
1.2.7	O‘quvchilar nutqini kengaytirish, bog‘lanishli nutq hamda matnning mantiqiy tuzilishini (abzas, kirish, asosiy, xulosa) shakllantirish metodikasi.	1	V-Y-1
1.2.8	Badiiy va axborotli (ilmiy-ommabop matnlar, infografikalar) manbalar bilan ishlash hamda o‘qish strategiyalarini (skimming — ko‘zdan kechirib o‘qish, scanning — aniq axborotni izlab o‘qish) qo‘llash va matnni tushunish metodikasi.	1	V-Y-1
1.3	***Boshlang‘ich sinflarda ona tili o‘qitish metodikasi (Vaziyatli keyslar)***	***8***	
1.3.1	Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida interfaol metodlar hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash bo‘yicha metodik keyslar.	1	V-Y-1
1.3.2	Savod o‘rgatish bosqichlari, tahlil-tarkib metodi, yozuv gigiyenasi hamda disgrafiyaning oldini olish bo‘yicha amaliy keyslar.	1	V-Y-1

1.3.3	Fonetika va grafika asoslarini o‘rgatish hamda o‘quvchilarda fonematik eshitish qobiliyatini rivojlantirish mashqlari va keyslari.	1	V-Y-1
1.3.4	So‘zning morfemik tarkibini (asos va qo‘shimcha) o‘rgatishdagi o‘quvchilar qiyinchiliklarini aniqlash va bartaraf etish keyslari.	1	V-Y-1
1.3.5	So‘z ma’nosini kontekst orqali tushuntirish, lug‘atlar bilan ishlash va o‘quvchilar lug‘atini faollashtirish bo‘yicha metodik keyslar.	1	O-1
1.3.6	So‘z turkumlarini (ot, sifat, son, olmosh, fe’l) o‘rgatish va ularning leksik-grammatik ma’nolarini tushuntirish bo‘yicha amaliy keyslar.	1	V-Y-1
1.3.7	So‘z birikmasi, gap va punktuatsiya elementlarini o‘rgatish hamda amaliy mashqlar tizimini qo‘llash bo‘yicha metodik keyslar.	1	V-Y-1
1.3.8	Bog‘lanishli nutqni o‘stirish (bayon, insho), nutqiy xatolarni tuzatish hamda disleksiya va logopedik ehtiyojli bolalar bilan ishlash keyslari.	1	O-1
1.4	***O‘qish savodxonligini rivojlantirish va matn tahlili metodikasi (PIRLS va tanqidiy fikrlash)***	***7***	
1.4.1	O‘qish malakasi sifatlarini (to‘g‘ri, tez, ongli, ifodali) rivojlantirish va badiiy asar tahlili (g‘oya, qahramonlar xarakteri, muallif pozitsiyasi) metodikasi.	3	**Y-2**
1.4.2	Epik janrdagi badiiy asarlar (ertak, hikoya, masal) ustida ishlash hamda ularning tagma'nosi va tarbiyaviy g‘oyasini tushuntirish strategiyalari.	1	V-Y-1
1.4.3	Lirik she'rlar, liro-epik asarlar hamda xalq og‘zaki ijodi (doston, topishmoq, tez aytish, maqol, qo‘shiqlar) asarlarini o‘qitish va ifodali o‘qish metodikasi.	1	Y-1
1.4.4	Mustaqil va sinfdan tashqari kitobxonlik faoliyatini shakllantirish, kitob tanlash tamoyillari hamda bosqichlari bo‘yicha metodik yondashuvlar.	1	V-Y-1
1.4.5	PIRLS xalqaro baholash dasturi integratsiyasi: Matnni tushunishning 4 ta darajasi (ma’lumot topish, xulosa chiqarish, integratsiya, baholash) bo‘yicha topshiriqlar tuzish metodikasi.	1	O-1
2	***Matematika va o‘qitish metodikasi***	***30***	
2.1	***Sonlar, arifmetik amallar va hisoblash metodikasi (TIMSS standarti va ma'lumotlar bilan ishlash)***	***11***	
2.1.1	Son tushunchasining shakllanishi, sanoq bosqichlari va predmetli sanoqni o‘rgatish metodikasi.	1	Y-1
2.1.2	Ko‘p xonali sonlar, razryad va sinflar hamda xona qo‘shiluvchilarini didaktik vositalar orqali o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1

2.1.3	Pozitsion hamda pozitsion bo‘lmagan sanoq sistemalari va Rim raqamlarini o‘rgatish strategiyalari hamda metodikasi.	1	Y-1
2.1.4	Qo‘shish va ayirish amallarini konsentrik yondashuv asosida bosqichma-bosqich o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.5	Jadval ichida ko‘paytirish va bo‘lish amallarining ma'nosini tushuntirish hamda o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.6	Jadvaldan tashqari ko‘paytirish va bo‘lish amallarini bajarish usullarini o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.7	Arifmetik amallarning xossalari asosida og‘zaki va tezkor hisoblash usullarini o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.8	Bo‘linish belgilari va qoldiqli bo‘lish amallari mohiyatini amaliy tushuntirish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.9	Oddiy va o‘nli kasrlar hamda ulushlar tushunchasini ko‘rgazmali, amaliy mashqlar va modellar orqali shakllantirish va taqqoslash metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.10	Son va arifmetik amallar tushunchasini vizual modellar, jadvallar, piktogrammalar hamda ustunli diagrammalar orqali tahlil qilish va o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.1.11	Matnli arifmetik masalalarni tahlil qilish, grafik modellashtirish, teskari masalalar tuzish va yechishga o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.2	***Geometrik va fazoviy tasavvurlarni shakllantirish hamda kattaliklarni o‘rgatishning metodik asoslari***	***10***	
2.2.1	Geometrik elementlar (nuqta, chiziq, kesma) haqidagi boshlang‘ich tushunchalarni shakllantirish metodikasi.	1	Y-1
2.2.2	Burchaklar va ularning turlarini o‘rgatish hamda amaliy yasash ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.	1	V-Y-1
2.2.3	Ko‘pburchaklar (uchburchak va to‘rtburchaklar) hamda ularning xossalarini vizual-amaliy usullarda o‘rgatish metodikasi.	1	V-Y-1
2.2.4	Aylana va doira o‘rtasidagi farqni tushuntirish hamda sirkulda ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.	1	V-Y-1
2.2.5	Fazoviy (hajmli) shakllar va ularning elementlarini modellashtirish hamda tushuntirish metodikasi.	1	V-Y-1
2.2.6	Uzunlik va massani o‘lchash, o‘lchov vositalaridan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.	1	O-1
2.2.7	Yuza, hajm va vaqt miqdorlari hamda ularning o‘lchov birliklarini o‘rgatish metodikasi.	1	O-1
2.2.8	Uzunlik hamda boshqa o‘lchov birliklari o‘rtasidagi munosabatlarni guruhlash va taqqoslashni o‘rgatish metodikasi.	3	Y-2
2.2.9	Yassi shakllarning perimetri va yuzasini hisoblash formulalarini amaliy topshiriqlar orqali o‘rgatish metodikasi.		Y-2

2.2.10	Fazoviy shakllarning sirti va sig‘imi (hajmi) munosabatlarini vizual modellar orqali tushuntirish metodikasi.		Y-2
2.3	***O‘quvchilarda mantiqiy fikrlash va masala yechish strategiyalarini shakllantirishning metodik asoslari***	***9***	
2.3.1	Venn diagrammasi yordamida masalalar yechish, obyektlarni belgilariga ko‘ra tasniflash va vizual modellashtirishni o‘qitish metodikasi.	1	Y-1
2.3.2	Mulohazalar va mantiqiy tushunchalarga oid masalalarni ("rost" va "yolg‘on" mulohazalar) yechishni o‘qitish va didaktik materiallar yaratish mahorati.	1	V-Y-1
2.3.3	Kombinatorika va sanoq usullarini («Imkoniyatlar daraxti», «Garderob va muzqaymoq menyusi», «Xarita va geometrik sirtlarni bo‘yash», «Mukofotlash shohsupasi») o‘qitish metodikasi.	1	V-Y-1
2.3.4	Teskari yo‘nalishda yechiladigan masalalarni (orqaga qaytish strategiyasi) va teskari amallar zanjirini tuzishni o‘qitish metodikasi.	1	O-1
2.3.5	Graf usuli va bog‘lanishli mantiqiy masalalarni («Suratli va nuqtali shaharchalar», «Strelkali xaritalar», «Qalamni qog‘ozdan uzmay chizish», «Oilaviy shajara va qarorlar daraxti») o‘qitish metodikasi.	1	V-Y-1
2.3.6	Dirixle prinsipi («Qushlar va uyalar», «Qorong‘idagi paypoqlar / Qutidagi sharlar», «Tug‘ilgan kunlar va oylar», «Do‘stlashish va qo‘l berib ko‘rishish») va "eng yomon holat" strategiyasini o‘qitish metodikasi.	1	V-Y-1
2.3.7	Tarozi va idishlarga oid o‘lchash hamda quyish masalalarini minimal urinishlar algoritmi va holatlar jadvali orqali o‘qitish metodikasi.	1	Y-1
2.3.8	Qonuniyatlarni aniqlash va ketma-ketliklarni (sonli, shaklli va fazoviy qoidalar) topish hamda induktiv fikrlashni rivojlantirish metodikasi.	1	O-1
2.3.9	Matnli mantiqiy masalalarni matritsa (jadvallar) metodi va o‘zaro bir qiymatli moslik orqali yechishni o‘qitish metodikasi.	1	Y-1
3	***Pedagogik mahoratni aniqlash (pedagogik va psixologik bilimlar, metodik moslashuvchanlik va amaliy keyslar)***	***30***	
3.1	***O‘qituvchining kasbiy kompetensiyalar ramkasi***	***5***	
3.1.1	O‘quv jarayonini rejalashtirish: Davlat ta’lim standartlariga moslik, o‘quv maqsadlarining aniqligi (SMART-maqsadlar) va kutilayotgan natijalarni belgilash.	1	Y-1
3.1.2	Ta’lim samaradorligi va vaqt menejmenti: Dars bosqichlarini to‘g‘ri taqsimlash, o‘quvchilarni darsga to‘liq jalb etish hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlash.	1	V-Y-1
3.1.3	O‘quvchilarning shaxsiy o‘sishini rag‘batlantirish: O‘quvchining o‘quv motivatsiyasini oshiruvchi, o‘sish mentalitetini (growth mindset) shakllantiruvchi,	1	Y-1

	motivatsion va rivojlantiruvchi qayta aloqa (pedagogical feedback) taqdim etish.		
3.1.4	Inklyuziv va rivojlantiruvchi psixologik muhit yaratish: Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun assistiv (yordamchi) texnologiyalardan foydalanish, individual imkoniyatlarni hisobga olish va psixologik xavfsizlikni ta'minlash.	1	V-Y-1
3.1.5	O'qituvchining kasbiy rivojlanishi: O'z professional faoliyatini tahlil qilish (autorefleksiya), kasbiy ehtiyojlarni aniqlash va rivojlanish trayektoriyasini belgilash.	1	Y-1
3.2	***Kichik maktab yoshi psixologiyasi va ijtimoiy-emotsional rivojlanish***	***5***	
3.2.1	Kichik maktab yoshidagi bolalarning psixologik xususiyatlari, maktabga tayyorgarlik va 7 yosh inqirozi ko'rinishlari.	1	V-Y-1
3.2.2	O'quvchilarning bilish jarayonlari (diqqat, xotira, tafakkur, nutq) va o'yin faoliyatidan o'quv faoliyatiga o'tish qonuniyatlari.	1	V-Y-1
3.2.3	Kichik maktab yoshidagi bolalarda moslashish (adaptatsiya) muammolari hamda ularni korreksiyalash usullari.	1	V-Y-1
3.2.4	Ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni (SEL) rivojlantirish: Emotsional intellekt, o'z-o'zini boshqarish va tengdoshlar bilan munosabatlarni yo'lga qo'yish.	1	V-Y-1
3.2.5	O'quvchilarning individual-psixologik xususiyatlarini (temperament, diqqat tipi, idrok etish usuli) diagnostika qilish va psixologik yondashuv.	1	V-Y-1
3.3	***Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va raqamli muhit***	***5***	
3.3.1	Interfaol metodlar (Keys-stadi, FSMU, «Aqliy hujum») va 4K modellari: Tanqidiy fikrlash, kreativlik, kollaboratsiya hamda kommunikatsiyani dars jarayoniga singdirish.	1	V-Y-1
3.3.2	Muammoli, tadqiqotga asoslangan va loyihaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish.	1	V-Y-1
3.3.3	Raqamli gigiyena, media-savodxonlik va elektron ta'lim resurslaridan darsda vizuallashtirish maqsadida foydalanish.	1	Y-1
3.3.4	Tabaqalashtirilgan (differensial) va individuallashtirilgan ta'lim texnologiyalari: O'quv topshiriqlarini murakkablik darajasi bo'yicha moslashtirish.	1	V-Y-1
3.3.5	Dars samaradorligini tahlil qilish: Zamonaviy dars tahlili mezonlari, darsni kuzatish va baholash talablari.	1	V-Y-1
3.4	***Metodik moslashuvchanlik va amaliy pedagogik keyslar***	***7***	
3.4.1	Dars ishlanmasi (konspekt) va didaktik materiallarni sinfdagi real vaziyat hamda o'quvchilar ehtiyojiga qarab tezkor moslashtirish (dinamik rejalashtirish) keyslari.	1	V-Y-1
3.4.2	Boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiya va STEAM yondashuvini amaliy dars jarayonida tashkil etish keyslari.	1	V-Y-1

3.4.3	Dars davomida yuzaga keladigan kutilmagan uslubiy va didaktik muammolarni (mavzuni tushunmaslik, metod ishlamasligi) tezkor bartaraf etish keyslari.	1	V-Y-1
3.4.4	Sinfda o‘quvchilar faolligi va diqqati pasaygan vaziyatlarda metodik moslashuvchanlikni namoyon etish hamda faollashtirish strategiyalarini qo‘llash.	1	V-Y-1
3.4.5	Pedagogik nizolar, bulling va inqirozli vaziyatlarni bartaraf etish (intervensiya): O‘quvchilararo nizolarni zudlik bilan to‘xtatish, mediatsiya va deeskalatsiya usullari.	1	V-Y-1
3.4.6	O‘quv jarayonida o‘quvchilarning refleksiyasini (o‘z-o‘zini va tengdoshlarini baholashini) to‘g‘ri tashkil etish metodikasi.	1	V-Y-1
3.4.7	Nostandart va favqulodda pedagogik (xulq-atvor/xavfsizlik/tibbiy) vaziyatlarda tezkor va to‘g‘ri qaror qabul qilish keyslari.	1	V-Y-1
3.5	***Tarbiya va sinf jamoasini boshqarish***	***4***	
3.5.1	Sinf jamoasini shakllantirish (classroom climate), o‘quvchilarda jamoaviy ko‘nikmalarni rivojlantirish va sinfda ijobiy psixologik muhit yaratish (profilaktika).	1	V-Y-1
3.5.2	Oila, maktab va mahalla hamkorligini samarali tashkil etish, ota-onalar bilan nizosiz muloqot olib borish.	1	V-Y-1
3.5.3	O‘quvchilarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida ma’naviy-axloqiy tarbiyalash metodikasi.	1	Y-1
3.5.4	Sinfdan tashqari tarbiyaviy tadbirlar va to‘garak ishlarini samarali tashkil etish.	1	Y-1
3.6	***Kriterial baholash va pedagogik diagnostika***	***4***	
3.6.1	Formativ (shakllantiruvchi) va summativ (yakunlovchi) baholashni dars jarayonida rejalashtirish va o‘tkazish: O‘quv topshiriqlarini ishlab chiqish, deskriptorlarni belgilash hamda dars vaqtini to‘g‘ri taqsimlash.	1	V-Y-1
3.6.2	Kriterial (mezonli) baholash tizimi va rubrikalar bilan ishlash: Baholash mezonlari, indikatorlari va rubrikalarini (rubrics) ishlab chiqish hamda akademik (mezonli/baholashga oid) qayta aloqa berish.	1	V-Y-1
3.6.3	Pedagogik diagnostika, monitoring va o‘quv bo‘shliqlarini bartaraf etish (korreksion o‘qitish strategiyalari).	1	V-Y-1
3.6.4	O‘quvchilarning ta’limiy yutuqlari dinamikasini kuzatish, baholashning shaffofligi va obyektivligini ta’minlash.	1	V-Y-1
JAMI		**90**	

Topshiriqlar talabgordan bir nechta bilimlarni birlashtirib, yaxlit javob shakllantirishni talab qilishi ham mumkin.

Ushbu topshiriqlar talabgorda fan mazmunini chuqurroq o‘zlashtirish va undan samarali foydalanishni rivojlantirish uchun mo‘ljallangan.

Test topshiriqlarini bajarish uchun ajratilgan umumiy vaqt me’yori ***180 daqiqani*** tashkil etadi.

V. FAN MAZMUNI TARKIBI

1. Ona tili - o‘qish savodxonligi va uni o‘qitish metodikasi

Ushbu bo‘lim o‘qituvchining til qoidalari, imlo savodxonligi va matn bilan ishlash mahoratini baholashga qaratilgan.

Fonetika, grafika va imlo qoidalari: Nutq tovushlari tasnifi, unli va undosh tovushlarning talaffuz xususiyatlari. Bo‘g‘in ko‘chirish va urg‘u turlari (so‘z, mantiqiy va gap urg‘usi). Fonetik hodisalar: tovush o‘zgarishlari (ortishi, tushishi, almashishi). Lotin yozuviga asoslangan o‘zbek alifbosi, harf birikmalari va tutuq belgisining vazifalari. Orfoepiya va imlo: asos va qo‘shimchalar, bosh harflar, qo‘shib, ajratib va chiziqcha bilan yozish qoidalari.

Leksikologiya, morfologiya va sintaksis: So‘zning ma’no qatlamlari: o‘z va ko‘chma ma’no, omonim, sinonim, antonim va paronimlar. So‘z tarkibi va yasalishi: asos va qo‘shimchalar (so‘z yasovchi va shakl yasovchi) turlari.

So‘z turkumlari: Mustaqil (ot, sifat, son, olmosh, ravish, fe’l) va yordamchi so‘z turkumlari.

Sintaksis: So‘z birikmalaridagi tobe bog‘lanish turlari, gap bo‘laklari (bosh va ikkinchi darajali), sodda va qo‘shma gap tahlili.

Matn ustida ishlash va o‘qish savodxonligi: Matn turlari va uslublarini farqlash (badiiy, ilmiy, rasmiy, ommabop). Matnning kompozitsion qurilishi, asosiy g‘oya va mavzuni aniqlash. O‘qish strategiyalari (skimming, scanning) va axborot turlarini (ochiq va yashirin) tahlil qilish. Grafik ma’lumotlar (diagramma, jadval, infografika) bilan ishlash va ularni interpretatsiya qilish.

2. Matematika va o‘qitish metodikasi

Ushbu bo‘lim o‘qituvchining matematik tushunchalarni shakllantirish va mantiqiy fikrlash darajasini baholaydi.

Sonlar va arifmetik amallar metodikasi: Manfiy bo‘lmagan butun sonlar tushunchasi va ularni o‘rganish konsentrlari: 10, 100, 1000 ichida hamda ko‘p xonali sonlarni sanash va o‘qitish metodikasi: Xona-sinf tushunchalari, sanash bosqichlari, vizual modellashtirish. O‘nlik sanoq sistemasi, xona birliklari va sinf tushunchalari. Arifmetik amallarning xossalari va hisoblashni qulaylashtirishda ulardan foydalanish. Sanoq sistemasi haqida tushuncha va uning turlari. Pozitsion va nopozitsion sanoq sistemalari, bo‘linish belgilari va qoldiqli bo‘lish mohiyatini o‘qitish metodikasi: Sonlar nazariyasi elementlarini boshlang‘ich ta’limga integratsiya qilish, induktiv izlanish va didaktik materiallar yaratish mahorati. Son tushunchasini kengaytirish. Ulushlar va oddiy kasrlarni shakllar yordamida tasvirlash va taqqoslash. Butunning ulushini topishga va ulushiga ko‘ra butunni topishga doir masalalar. O‘nli kasrlar va ular ustida arifmetik amallar bajarish.

Matnli masalalarni tahlil qilish, modellashtirish va yechish bosqichlari. Masalaning mazmunini tushunish, ma’lum bilan noma’lumni ajrata olish, har bir masalaga teskari masala tuza olish, amallarni to‘g‘ri tanlay olish

Geometrik shakllar va miqdorlarni o‘lchash: Geometrik elementlar (nuqta, chiziq, kesma) va burchak turlari. Ko‘pburchaklar, aylana va doiraning xossalari hamda chizish metodikasi. Shakllarning perimetri va yuzasini hisoblash formulalari. Fazoviy shakllar haqida tushuncha. Fazoviy shakllarning yon sirti va to‘la sirtini topishga doir masalalar yechish. Litr va kub santimetr orasidagi bog‘lanishlar, kub santimetr, kub detsimetr va kub metr, tonna orasidagi munosabatlar.Fazoviy (hajmli) shakllarning sig‘imini o‘lchash.

Miqdorlar: Uzunlik, massa, vaqt, yuza, hajm va sig‘im o‘lchov birliklari hamda ularning o‘zaro nisbatlari. Boshlang‘ich sinflarda o‘qitiladigan asosiy skalyar miqdorlar.

Mantiqiy masalalar va ularni yechish metodlari: Venn diagrammasi, graf usuli va boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida “rost” va “yolg‘on” mulohazalar vositasida mantiqiy fikrlashni rivojlantirish usullaridan foydalanish. Dirixle prinsipi, kombinatorika va teskari yo‘nalishda yechish (orqaga qaytish) metodi. Matnli mantiqiy jadvallar (matritsa) va qonuniyatlarni aniqlash. Graflar yordamida masalalar yechish.

3. Pedagogik mahorat

Ushbu bo‘lim zamonaviy pedagogik yondashuvlar, baholash va inklyuziv ta’lim metodikasini qamrab oladi.

Ta’lim nazariyasi (Didaktika) va dars tahlili: Didaktik tamoyillar va darsning maqsadlarini SMART asosida belgilash. Zamonaviy dars turlari va interfaol metodlarni (Keys-stadi, FSMU, «Aqliy hujum») tanlash mahorati. Darsni tahlil qilishning pedagogik-psixologik asoslari va vaqtni boshqarish (taym-menejment).

Baholash metodikasi: Formativ (shakllantiruvchi) baholashning vositalari va qayta aloqa (feedback) berish usullari. Summativ baholash (BSB va CHSB) va mezonli baholash tizimi (rubrikalar va deskriptorlar). O‘quvchilarning o‘z-o‘zini va o‘zaro baholash ko‘nikmalarini shakllantirish. Zamonaviy texnologiyalar va inklyuziv ta’lim: Inklyuziv ta’limning huquqiy asoslari va tabaqalashtirilgan (differensial) yondashuv. Assistiv (yordamchi) texnologiyalar va raqamli ta’lim platformalaridan foydalanish. Raqamli o‘quv kontentini adaptatsiya qilish va multimedia vositalari orqali ijtimoiy moslashuvni ta’minlash.

VI. KOGNITIV KO‘NIKMA DARAJALARI

Bu tasnifda Quyi daraja — bazaviy bilim va ularni qo‘llashni, Yuqori daraja esa — tahlil, sintez va baholash mahoratini o‘z ichiga oladi.

Quyi kognitiv daraja (Bilish, tushunish va qo‘llash)

Bu darajada talabgor asosiy nazariy ma’lumotlarni eslay oladi va standart vaziyatlarda qoidalarni to‘g‘ri ishlata oladi.

- **Ona tili:** Nutq tovushlarini tasniflash, imlo qoidalarini (bosh harflar, boʻgʻin koʻchirish) bilish, soʻz turkumlarini bir-biridan ajrata olish.
- **Matematika:** Manfiy boʻlmagan butun sonlar ustida toʻrt arifmetik amalni bajarish, xona birliklari va sinflarni bilish, geometrik shakllarning perimetri va yuzasi formulalarini ongli ravishda**,** tushunib, anglash, bilib turib hisoblash. Boshlangʻich sinflarda oʻqitiladigan asosiy skolyar miqdorlarni bilish.
- **Pedagogika:** SMART maqsadlar nimaligini bilish, dars turlarini nomlay olish, baholash turlari (formativ va summativ) oʻrtasidagi farqni tushunish.
- **Metodika:** An'anaviy ta'lim metodlarini farqlash va tayyor dars ishlanmalaridan foydalanish.

Yuqori kognitiv daraja (Tahlil, sintez, interpretatsiya va baholash)

Bu darajada talabgor ma'lumotlarni bir-biriga bogʻlaydi, muammoli vaziyatlarda yechim topadi va jarayonlarni tanqidiy baholaydi.

- **Ona tili va matn tahlili:** Matnning yashirin ma'nolarini aniqlash.
  - Umumiy mazmunni anglash *(skimming)* va aniq ma'lumotni qidirish *(scanning)* strategiyalarini qoʻllab, axborotni interpretatsiya qilish.
  - Grafik ma'lumotlarni (diagramma va jadvallar) matnli koʻrinishga oʻtkazish.
- **Matematika va mantiq:**
  - Murakkab matnli masalalarni modellashtirish.
  - Venn diagrammasi, Dirixle prinsipi va graf usullari orqali mantiqiy muammolarni yechish.
  - Qonuniyatlarni aniqlash va nostandart masalalarni ongli ravishda**,** tushunib, anglash, bilib turib masalalarni yechish va har bir masalaga teskari masala tuza olish. Fazoviy shakllar haqida tushuncha. Fazoviy shakllarning yon sirti va toʻla sirtini topishga doir masalalar yechish. Litr va kub santimetr orasidagi bogʻlanishlar, kub santimetr, kub detsimetr va kub metr orasidagi munosabatlar. Fazoviy (hajmli) shakllarning sigʻimini oʻlchash.
- **Pedagogik mahorat va adaptatsiya:**
  - Darsni tahlil qilish va vaqtni (taym-menejment) oʻquvchilar ehtiyojiga qarab moslashtirish.
  - Inklyuziv ta'limda differensial (tabaqalashtirilgan) yondashuvni qoʻllash — har bir oʻquvchining imkoniyatidan kelib chiqib topshiriq yaratish.
  - Baholash mezonlarini (rubrikalar va deskriptorlar) mustaqil ishlab chiqish.
  - Raqamli oʻquv kontentini adaptatsiya qilish (multimedia vositalarini dars maqsadiga moslab oʻzgartirish).

Fan	Quyi kognitiv koʻnikma	Yuqori kognitiv koʻnikma

Ona tili	Qoidalarni eslash va imlo	Matn tahlili va strategik o‘qish
Matematika	Hisoblash va formulalar	Modellashtirish va mantiqiy tahlil
Pedagogika	Metodlarni bilish	Differensial yondashuv va baholash mezonlari

VII. BAHOLASH MEZONLARI

Test natijalari xalqaro baholash metodikasi – Rash modeli asosida hisoblanadi.

VIII. MUSTAQIL O‘QISH UCHUN TAVSIYA ETILGAN ADABIYOTLAR

1. **Qosimova K., Matchonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh., Saryiev Sh. "Ona tili o‘qitish metodikasi" (Darslik / O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot: 2022-yil, "Bayoz" nashriyoti, 304 bet.*
- *Manba: OTM axborot-resurs markazlari,* Ziyonet.uz *ta’lim portali hamda* Unilibrary.uz *raqamli kutubxonasi.*

2. **Xalikov A.A., Avazova D.E., Xakimova Z.A., Nurmatova Sh.I., Kalendarova Z.K. "Ona tili-o‘qish savodxonligi va uni o‘qitish metodikasi" (Darslik / O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot: 2025-yil, “Science and innovation” nashriyoti, 300 bet.*
- *Manba: OTM axborot-resurs markazlari,* Ziyonet.uz *ta’lim portali hamda* Unilibrary.uz *raqamli kutubxonasi.*

3. **Sayfullayeva R., Mendeziyev B. va boshqalar. "Hozirgi o‘zbek adabiy tili" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2009-yil, "Innovatsiya-Ziyo" nashriyoti (Qayta nashrlari 2010, 2020-yillar).
- *Manba:* OTM axborot-resurs markazlari, Ziyonet.uz ta’lim portali hamda Unilibrary.uz raqamli kutubxonasi.

4. **Jamolxonov H. A. "Hozirgi o‘zbek adabiy tili" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2013-yil, "Talqin" nashriyoti.
- *Manba:* Nizomiy nomidagi TDPU va hududiy pedagogika institutlari elektron darsliklar bazasi.

5. **"O‘zbek tilining imlo qoidalari" (Rasmiy manba)**

- *Nashr yili:* Vazirlar Mahkamasining qarorlari va lotin yozuviga asoslangan o‘zbek alifbosi imlo qoidalari to‘plami (so‘nggi tahrirlari bilan).
- *Manba:* Milliy qonunchilik ma’lumotlari bazasi — Lex.uz.

6. **Qosimova K., Matchonov S. va boshqalar. "Ona tili o‘qitish metodikasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2009-yil, "Nosir" nashriyoti (Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishining eng asosiy fundamental darsligi).
- *Manba:* Ziyonet.uz kutubxonasi va OTMlarning ARMT (Axborot-resurs markazi) tizimlari.

7. **G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh. va boshqalar. "Nutq o‘stirish metodikasi" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2010-yil, "G‘afur G‘ulom" nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi.
- *Manba:* Kitob.uz milliy bolalar kutubxonasi va oliy ta’lim muassasalari yagona elektron platformasi.

8. **Azizxo‘jayeva N. N. "Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2006-yil, "TDPU" nashriyoti (Darslarda Wordwall, Kahoot kabi interfaol muhitni tashkil etish prinsiplari uchun).
- *Manba:* TDPU elektron kutubxonasi.

9. **Matchonov S., Bakiyeva H. va boshqalar. "O‘qish o‘qitish metodikasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2021-yil, "Tafakkur bo‘stoni" nashriyoti.
- *Manba:* Unilibrary.uz platformasi hamda pedagogik oliygohlar darsliklar bazasi.

10. **"Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘qish savodxonligini baholash (PIRLS) bo‘yicha metodik qo‘llanma"**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2020-yil, Ta’lim sifatini baholash bo‘yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi.
- *Manba:* Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi qoshidagi A.Avloniy nomidagi milliy-tadqiqot instituti rasmiy portali.

11. **"Xalqaro tadqiqotlarda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘qish savodxonligini baholash" (Metodik qo‘llanma)**

- *Nashr yili:* 2019–2021-yillar to‘plamlari, Respublika ta’lim markazi.

- *Manba:* Respublika ta’lim markazi (RTM) rasmiy resurslari va telegram kanallari.

12. **Bikbayeva N. U., Yangabayeva E., Yarashova N. "Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2008-yil, "O‘qituvchi" nashriyoti (Qayta ishlangan va to‘ldirilgan nashrlari 2012, 2017-yillar). Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishining metodik poydevori hisoblanadi.
- *Manba:* OTM axborot-resurs markazlari, Ziyonet.uz ta’lim portali va Unilibrary.uz raqamli darsliklar bazasi.

13. **Jumayev M. E. "Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasidan praktikum" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2005-yil, "O‘qituvchi" nashriyoti (Qayta nashri 2011-yil, "Turon-Iqbol"). Ayniqsa vaziyatli metodik keyslar, vizual modellar va jadvaldan tashqari ko‘paytirish/bo‘lish mavzularini tahlil qilishda yordam beradi.
- *Manba:* TDPU Raqamli kutubxonasi va hududiy pedagogika institutlari elektron resurslar bazasi.

14. **Jumayev M. E. "Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2020-yil, "Ilm-Ziyo" nashriyoti. Zamonaviy Milliy o‘quv dasturi talablari, milliy standartlar va miqdorlarni vizual modellashtirish prinsiplari yoritilgan.
- *Manba:* Unilibrary.uz platformasi va oliy ta’lim muassasalarining elektron kutubxona tizimlari.

15. **Tojiyev Sh. "Boshlang‘ich matematika kursining nazariy asoslari" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2012-yil, "Tafakkur bo‘stoni" nashriyoti. Rim raqamlari, sanoq sistemalari, geometrik shakllarning perimetri, yuzasi va hajmini hisoblash formulalarining nazariy poydevorini yoritadi.
- *Manba:* OTMlarning yagona elektron kutubxona tizimlari va Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi (Natlib.uz).

16. **Sinfoniyeva L., Shavkatov N. "Matematikadan nostandart va mantiqiy masalalar" (O‘quv-uslubiy qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2019-yil, "Navroʻz" nashriyoti. Venn diagrammalari, Dirixle prinsipi ("qushlar va uyalar") va matritsa metodi yordamida jadvalli masalalarni yechish algoritmlarini qamrab oladi.
- *Manba:* Hududiy malaka oshirish markazlari hamda pedagogik yoʻnalishdagi oliygohlar axborot-resurs markazlari.

17. **Abduhalimov S., Ismoilov Sh. "Olimpiada matematika asoslari" (Oʻquv qoʻllanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2021-yil, "Innovatsiya-Ziyo" nashriyoti. Kombinatorika elementlari, qonuniyatlarni aniqlash (ketma-ketliklar) va mantiqiy saralash masalalarini oʻrganish uchun tavsiya etiladi.
- *Manba:* Kitob.uz platformasi hamda xalq ta’limi metodik portallari.

18. **Amaldagi "Matematika" darsliklari (1-4-sinflar) va ularning "Oʻqituvchi kitobi" (Metodik qoʻllanma)**

- *Nashr yili:* 2021–2024-yillar, Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi buyurtmasi asosida tayyorlangan yangi avlod darsliklari majmuasi.
- *Manba:* Respublika ta’lim markazi (RTM) rasmiy sayti va vazirlikning E-darslik portali.

19. **Oʻzbekiston Respublikasining “Ta’lim toʻgʻrisida”gi Qonuni**

- *Nashr yili:* 2020-yil 23-sentabr (OʻRQ-637-sonli Qonun).
- *Manba:* Milliy qonunchilik ma’lumotlari bazasi — Lex.uz elektron kutubxonasi.

20. **Ibragimov X. I., Abdullayeva Sh. A. "Pedagogika nazariyasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2008-yil, "Fan va texnologiya" nashriyoti (Oliy va oʻrta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan darslik sifatida tavsiya etilgan, qayta nashrlari 2011, 2015-yillar).
- *Manba:* OTM kutubxonalari hamda Ziyonet.uz va Natlib.uz (Alisher Navoiy nomidagi Oʻzbekiston Milliy kutubxonasi) portallari.

21. **Gʻafforova J. A. "Boshlangʻich ta’limda innovatsion texnologiyalar" (Oʻquv qoʻllanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2021-yil, "Tafakkur boʻstoni" nashriyoti.
- *Manba:* Boshlangʻich ta'lim yoʻnalishi raqamli resurslar bazasi, TDPU va hududiy pedagogika institutlari elektron kutubxonalari (E-Library tizimlari).

22. **"Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘qish savodxonligini baholash (PIRLS) va matematika, tabiiy fanlarni baholash (TIMSS) bo‘yicha metodik qo‘llanma"**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2019–2021-yillar, Ta’lim sifatini baholash bo‘yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi davlat nashri.
- *Manba:* Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi qoshidagi A.Avloniy nomidagi milliy-tadqiqot instituti hamda Milliy markaz rasmiy sayti.

23. **G‘oziyev E. E. "Ontogenez psixologiyasi" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2010-yil, "Noshir" nashriyoti (O‘zbekiston Milliy Universiteti psixologiya maktabi asosiy darsligi).
- *Manba:* Ziyonet.uz kutubxonasi va OTMlarning yagona elektron kutubxona tizimlari.

24. **Nishanova Z. T., Kamilova N. G. va boshqalar. "Psixologik diagnostika va korreksiya" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2018-yil, "Faylasuflar milliy jamiyati" nashriyoti.
- *Manba:* Nizomiy nomidagi TDPU Raqamli darsliklar bazasi va OTM axborot-resurs markazlari.

25. **Karimova V. M. "Ijtimoiy psixologiya" (Darslik)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2012-yil, "Fan va texnologiya" nashriyoti.
- *Manba:* Kitob.uz milliy bolalar kutubxonasi platformasi va oliy ta’lim darsliklar portali.

26. **Tojiyev B., Mahkamova M. "Boshlang‘ich ta’lim metodikasi integratsiyasi" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2022-yil, "Innovatsiya-Ziyo" nashriyoti.
- *Manba:* OTM yagona elektron kutubxona tizimi (unilibrary.uz platformasi).

27. **Mavlonova R. A., Vohidova N. X. "Pedagogik mahorat" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2011-yil, "Tafakkur" nashriyoti.
- *Manba:* Ziyonet.uz ta’lim portali va pedagogika yo‘nalishidagi oliygohlar kutubxonalari.

28. **Kuronov M. "Maktabda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish metodikasi" (O‘quv qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2014-yil, "O‘zbekiston" milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti.
- *Manba:* Alisher Navoiy nomidagi Milliy kutubxona (Natlib.uz) elektron katalogi va o‘quv zallari.

29. **"Umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida kriterial baholash tizimi" (Metodik qo‘llanma)**

- *Nashr yili:* 2023-yil, Respublika ta'lim markazi hamda Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi rasmiy nashri.
- *Manba:* Respublika ta’lim markazi (RTM) rasmiy kanallari va metodik portallari.

30. **Pardaeva A. S. "Ta’lim jarayonida diagnostika va baholash" (O‘quv-uslubiy qo‘llanma)**

- *Nashr yili va nashriyot:* 2019-yil, "Fan va texnologiyalar markazi" nashriyoti.
- *Manba:* Hududiy malaka oshirish markazlari (sobiq pedagoglarni yangi metodikalarga o‘rgatish milliy markazlari) elektron kutubxonalari.

31. **"Umumiy o‘rta ta’lim maktab o‘qituvchisi faoliyatida kasb standartini qo‘llash: o‘qituvchi va uslubchilar uchun qo‘llanma.** Mualliflar jamoasi: A.B. Radjiev, F.E. Karimov, N.K. Mamanazarova, M.U. Axmedov, B.N. Pulatov, Z.K. Kim, L.Ch. Xo‘jaqulov, A.A. Odilov, M. Rafalska va U. Islomova

- *Nashr yili: 2022-yil, UNICEF xalqaro bolalar jamg‘armasi ko‘magida ishlab chiqilgan va nashr etilgan.*
- *Manba:* Respublika ta’lim markazi (RTM) rasmiy kanallari va metodik portallari.

32. **"Inklyuziv ta’lim" (Darslik)** L.R.Mo‘minova, D.A.Ro‘ziyeva, Z.N.Mamarajabova

- *Nashr yili: 2020-yil, "Sano-standart" nashriyoti, 256 bet.*
- *Manba:* Nizomiy nomidagi TDPU elektron kutubxonasi, Ziyonet.uz ta’lim portali hamda Unilibrary.uz raqamli darsliklar bazasi.

33. **"Boshlang‘ich ta’limda inklyuziv ta’limni tashkil etish" (Metodik qo‘llanma)** D.A.Ro‘ziyeva, N.Z.Abidova

- *Nashr yili: 2022-yil, Respublika ta’lim markazi (RTM) va YUNISEF (UNICEF) xalqaro bolalar jamg‘armasi hamkorligida nashr etilgan.*
- *Manba:* Respublika ta’lim markazi (RTM) rasmiy portali hamda Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining elektron resurslar bazasi.

34. **"Tarbiyaviy ishlar metodikasi" (O‘quv qo‘llanma)** B.S.Abdullayeva, X.N.Qodirova

- *Nashr yili: 2021-yil, Toshkent: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi» (O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi hamda Andijon davlat universiteti).*
- *Manba:* Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi hamda oliy ta’lim muassasalarining elektron resurslar bazasi.

* IV. TEST VARIANTÍ FORMATÍ

Kestede berilgen maǵlıwmatlar testke kirgiziliwi múmkin bolǵan temalardı tolıq bayan etedi. Barlıq test tapsırmaları usı temalardan bir yamasa birneshesin óz ishine qamtıǵan bolıwı múmkin. Sonday-aq, berilgen kestede sub-testler kesimindegi tapsırmalar sanı hám tapsırmalardıń túrleri haqqındaǵı maǵlıwmatlar keltirilgen.

Bap	Pán / Bólim ataması	Tapsırma sanı	Test túri
1	**Ana tili - oqıw sawatxanlıǵı hám onı oqıtıw metodikası**	**30**	
1.1	**Fonetika, orfoepiya hám imla bólimlerin oqıtıwdıń metodikalıq hám didaktikalıq tiykarları**	**7**	
1.1.1	Ses hám hárip ayırmashılıǵın túsindiriw usılları hám oqıwshılarda fonetikalıq túsinikti qáliplestiriw metodikası.	1	J-1
1.1.2	Dawıslı hám dawıssız seslerdı, fonetikalıq qubılıslardı (ses artıwı, túsip qalıwı, almasıwı) úyretiw usılları hám aytıwdaǵı qáteliklerdi diagnostikalaw metodikası.	1	J-1
1.1.3	Sózdi buwınǵa bóliw, ótkermelew hám pátti anıqlawǵa tiykarlanǵan oqıw tapsırmaların rejelestiriw	1	V-J-1
1.1.4	Álipbe, hárip birikpeleriniń (sh,ch) ayrım dawıssız seslerdiń qollanılıwın úyretiwge baǵdarlanǵan metodikalıq qurallardı saylaw.	1	J-1
1.1.5	Oqıwshılardıń dialekt yamasa awızeki sóylew tásirinde jol qoyǵan orfoepiyalıq qáteliklerin saplastırıw metodikası.	1	V-J-1
1.1.6	Bas háripler hám qosımtalar imlasın úyretiwde shınıǵıwlardı tańlap alıw hám imlalıq qáteler ústinde islew.	1	J-1
1.1.7	Birigip, dizbeklesip hám defis penen jazılatuǵın sózler imlasın túsindiriw hám ámeliy tapsırmalar dúziw.	1	J-1
1.2	**Grammatika hám leksikanı oqıtıwdaǵı metodikalıq máseleler hám pedagogikalıq jaǵdaylardi talqılawı**	**8**	
1.2.1	Oqıwshılardıń sóz baylıǵın arttırıw, leksikalıq mánilerdi (omonim, sinonim, antonim, paronim, awıspalı máni) túsindiriw hám sózlik penen islesiw metodikası.	1	V-J-1
1.2.2	Sóz qurılısın hám sóz jasalıwın úyretiw usılları, oqıwshılardıń morfemikalıq qáteliklerin diagnostikalaw hám saplastırıw.	1	V-J-1
1.2.3	Mánili sóz shaqapları (atlıq, kelbetlik, sanlıq, almaslıq, ráwish, feyil) hám feyil kategoriyaların (máhál, dáreje, meyil, bet-san, bolımlı-bolımsız) oqıwshılardıń jas ózgesheliklerine sáykeslendirip túsindiriw hám didaktikalıq tapsırmalar dúziw.	1	V-J-1
1.2.4	Kómekshi (dáneker, tirkewish. janapay) hám mánili sóz shaqabına da, kómekshi sóz shaqabına da kirmeytuǵın	1	V-J-1

	(modal, tańlaq hám eliklewish sózler) sóz shaqaplarınıń imlası hám awızeki sóylewdegi wazıypaların úyretiw metodikası.		
1.2.5	Sóz birikpesi hám gáptiń parqın túsindiriw hám oqıwshılarda sintaktikalıq baylanıslardı qabıllaw kónlikpesin qáliplestiriw.	1	V-J-1
1.2.6	Gáptiń túrleri hám gáp aǵzaların úyretiw hám oqıwshılardıń sintaktikalıq hám irkilis belgilerine tiyisli qátelikler ústinde islew.	1	V-J-1
1.2.7	Oqıwshılardıń sóylew mádeniyatın rawajlandırıw, baylanıslı sóylew hám teksttiń logikalıq dúzilisin (abzac, kirisiw, tiykarǵı, juwmaq) qáliplestiriw metodikası.	1	V-J-1
1.2.8	Kórkem hám xabarlandırıw (ilimiy-ǵalabalıq tekstler, infografikalar) derekler menen islew hám oqıw strategiyaların (skimming — kózden ótkerip oqıw, scanning — anıq xabardı izlep oqıw) qollanıw hám tekstti túsiniw metodikası.	1	V-J-1
1.3	**Baslawısh klaslarda ana tilin oqıtıw metodikası (Jaǵdaylı keysler)**	**8**	
1.3.1	Ana tili hám oqıw sawatxanlıǵı sabaqlarında interaktiv metodlar hám innovaciyalıq pedagogikalıq texnologiyalardı qollanıw boyınsha metodikalıq keysler.	1	V-J-1
1.3.2	Sawatlandırıw basqıshları, talqılaw-quram metodı, jazıw gigiyenası hám disgrafiyanıń aldın alıw boyınsha ámeliy keysler.	1	V-J-1
1.3.3	Fonetika hám grafika tiykarların úyretiw hám oqıwshılarda fonematikalıq esitiw qábiletin rawajlandırıw shınıǵıwları hám keysleri.	1	V-J-1
1.3.4	Sózdiń morfemikalıq qurılısın (túbir hám qosımta) úyretiwdegi oqıwshılarda payda bolatuǵın qıyınshılıqlardı anıqlaw hám saplastırıw keysleri.	1	V-J-1
1.3.5	Sóz mánisin kontekst arqalı túsindiriw, sózlikler menen islesiw hám oqıwshılardıń sózlik baylıǵın rawajlandırıw boyınsha metodikalıq keysler.	1	V-1
1.3.6	Sóz shaqapları (atlıq, kelbetlik, sanlıq, almaslıq, ráwish, feyil) úyretiw hám olardıń leksika-grammatikalıq mánilerin túsindiriw boyınsha ámeliy keysler.	1	V-J-1
1.3.7	Sóz dizbegi, gáp hám punktuaciya tarawı boyınsha úyretiw hám ámeliy shınıǵıwlar orınlaw boyınsha metodikalıq keysler.	1	V-J-1
1.3.8	Baylanıslı sóylewdi rawajlandırıw (bayan, shıǵarma), awızeki sóylew qáteliklerin dúzetıw hám de disleksiya hám logopediyalıq mútájligi bar balalar menen islesiw keysleri.	1	A-1
1.4	**Oqıw sawatxanlıǵın rawajlandırıw hám tekst talqılaw metodikası (PIRLS hám sın pikirlew)**	**7**	

1.4.1	Oqıw bilimi sapaların (durıs, tez, sanalı, tásirli) rawajlandırıw hám kórkem shıǵarmanı talqılaw (ideya, qaharmanlar xarakteri, avtor poziciyası) metodikası.	3	J-2
1.4.2	Epikalıq janrdaǵı kórkem shıǵarmalar (ertek, gúrriń, tımsal) ústinde islew hám olardıń tiykarǵı mánisin hám tárbiyalıq ideyasın túsindiriw strategiyaları.	1	V-J-1
1.4.3	Lirikalıq qosıqlar, liroepikalıq shıǵarmalar hám xalıq awızeki dóretpesi (dástan, jumbaq, jańıltpash, naqıl-maqal, xalıq qosıqları) shıǵarmaların oqıtıw hám kórkem, tásirli oqıw metodikası.	1	J-1
1.4.4	Óz betinshe hám mektepten tıs kitapqumarlıqtı qaliplestiriw, kitap tańlaw principleri hám basqıshları boyınsha metodikalıq jantasıwlar.	1	V-J-1
1.4.5	PIRLS xalıqaralıq bahalaw baǵdarlaması integraciyası: Tekstti túsiniwdiń 4 basqıshı (maǵlıwmat tabıw, juwmaq shıǵarıw, integraciya, bahalaw) boyınsha tapsırmalar dúziw metodikası.	1	A-1

** IV. ФОРМАТ ТЕСТОВОГО ВАРИАНТА

Информация, представленная в данной таблице, подробно описывает темы, которые могут быть включены в тест. Все тестовые задания могут охватывать одну или несколько из этих тем. В этой таблице также представлена информация о количестве заданий и типах заданий в разрезе субтестов.

Раздел	Предмет / Наименование раздела	Количество заданий	Тип теста
1	Методика преподавания русского языка и читательской грамотности	**30**	
1.1	**Методические и дидактические основы обучения фонетике, орфоэпии и орфографии**	**7**	
1.1.1	Методика объяснения различий между звуком и буквой, а также проведения работы по формированию фонетического восприятия у учащихся.	1	Y-1
1.1.2	Методы обучения гласным (явление редукции) и согласным звукам, диагностика и коррекция ошибок в произношении и слуховом восприятии.	1	Y-1
1.1.3	Проектирование учебных заданий на деление слов на слоги, перенос слов и определение подвижного русского ударения.	1	V-Y-1
1.1.4	Подбор методических средств, направленных на изучение алфавита, алфавитного порядка и употребления разделительных знаков («ь» и «ъ»).	1	Y-1
1.1.5	Методика устранения орфоэпических и акцентных ошибок учащихся, возникших под влиянием родного языка (интерференция) или разговорной речи.	1	V-Y-1
1.1.6	Подбор упражнений при обучении правописанию заглавных букв и морфем (приставок, суффиксов), а также работа над орфографическими ошибками.	1	Y-1
1.1.7	Объяснение правил слитного, раздельного и дефисного написания слов и составление практических заданий.	1	Y-1
1.2	**Методические вопросы и анализ педагогических ситуаций при обучении грамматике и лексике**	**8**	
1.2.1	Методика обогащения словарного запаса учащихся, объяснения лексических значений (омонимы, синонимы, антонимы, паронимы, фразеологизмы) и работы со словарями.	1	V-Y-1
1.2.2	Способы изучения состава слова (приставка, корень, суффикс, окончание) и словообразования, диагностика и устранение морфематических ошибок учащихся.	1	V-Y-1
1.2.3	Объяснение самостоятельных частей речи (род и падеж существительных, прилагательные, числительные, местоимения, наречия, категории глагола) с учетом возрастных особенностей учащихся и составление заданий.	1	V-Y-1

1.2.4	Методика изучения правописания и речевых (синтаксических) функций служебных частей речи (предлоги, союзы, частицы) и междометий.	1	V-Y-1
1.2.5	Объяснение различий между словосочетанием и предложением, формирование навыков восприятия синтаксических связей.	1	V-Y-1
1.2.6	Обучение видам предложений и членам предложения (главные и второстепенные), работа над пунктуационными ошибками учащихся.	1	V-Y-1
1.2.7	Методика развития связной речи учащихся на русском языке и формирования логической структуры текста (абзац, введение, основная часть, заключение).	1	V-Y-1
1.2.8	Работа с художественными и информационными источниками, применение стратегий чтения (просмотровое чтение — skimming, поисковое чтение — scanning) и методика смыслового чтения.	1	V-Y-1
1.3	**Методика обучения русскому языку в начальных классах (Ситуационные кейсы)**	**8**	
1.3.1	Методические кейсы по применению интерактивных методов и инновационных педагогических технологий на уроках русского языка.	1	V-Y-1
1.3.2	Практические кейсы по этапам обучения грамоте, аналитико-синтетическому методу, гигиене письма и профилактике дисграфии.	1	V-Y-1
1.3.3	Упражнения и кейсы по обучению основам фонетики и графики, а также развитию фонематического слуха у учащихся.	1	V-Y-1
1.3.4	Кейсы по выявлению и устранению трудностей у учащихся при использовании морфемного состава слова и грамматических форм русского языка.	1	V-Y-1
1.3.5	Методические кейсы по объяснению значения слова через контекст, работе со словарями (русско-узбекскими / толковыми) и активизации словарного запаса.	1	O-1
1.3.6	Практические кейсы по обучению частям речи, падежной системе и объяснению их лексико-грамматических значений.	1	V-Y-1
1.3.7	Методические кейсы по обучению словосочетаниям, видам предложений, элементам пунктуации и применению системы практических упражнений.	1	V-Y-1
1.3.8	Кейсы по развитию связной речи на русском языке (изложение, сочинение), исправлению речевых ошибок и работе с детьми с дислексией и логопедическими потребностями.	1	O-1
1.4	**Методика развития читательской грамотности и анализа текста (PIRLS и критическое мышление)**	**7**	
1.4.1	Методика развития качеств навыка чтения (правильность, беглость, осознанность, выразительность) и анализа художественного произведения (идея, характеры персонажей, позиция автора).	3	Y-2

1.4.2	Стратегии работы над эпическими художественными произведениями (сказка, рассказ, басня), объяснение подтекста и воспитательной идеи.	1	V-Y-1
1.4.3	Методика обучения лирическим стихотворениям, лироэпическим произведениям, малым жанрам русского фольклора (загадки, пословицы, скороговорки) и выразительному чтению.	1	Y-1
1.4.4	Методические подходы к формированию навыков самостоятельного и внеклассного чтения, принципам и этапам подбора книг.	1	V-Y-1
1.4.5	Интеграция международной программы оценки PIRLS: методика составления заданий по 4 уровням понимания текста (поиск информации, формулирование выводов, интерпретация/интеграция, оценка).	1	O-1